

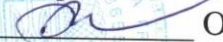
Київський університет імені Бориса Грінченка

Педагогічний інститут

Кафедра педагогіки та психології

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов
« 11 » 09 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІКА З ОСНОВАМИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ:

ПЕДАГОГІКА ЗАГАЛЬНА

для студентів

спеціальності: 013 Початкова освіта

освітнього рівня вищої освіти: першого (бакалаврського)

освітньої програми 013.00.01 Початкова освіта

Київ – 2019

Розробник: Венгловська О.А., кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту

Викладач: Венгловська О.А., кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри педагогіки
та психології Педагогічного інституту

Протокол від 5 вересня 2018 р. № 2

Завідувач кафедри А. Губ Г.І. Іванюк

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої-професійної програми
013.00.01 Початкова освіта 05 . 09 . 2018 р.

Гарант освітньої-професійної програми Г.Л. Бондаренко (Г.Л. Бондаренко)

Робочу програму перевірено

_____ 2018 р.

Заступник директора з

науково-методичної та навчальної роботи М.А. Машовець (М.А. Машовець)

Пролонговано:

на 20 19 / 20 20 н.р. Іванюк Г.І., «04» 09 2019 р. Протокол № 11
(підпис) (ПІБ)

на 20 ___ / 20 ___ н.р. (_____), «___» ___ 20 ___ р. Протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

на 20 ___ / 20 ___ н.р. (_____), «___» ___ 20 ___ р. Протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

на 20 ___ / 20 ___ н.р. (_____), «___» ___ 20 ___ р. Протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання					
	денна			заочна		
<i>Педагогіка з основами інклюзивної освіти</i>						
Вид дисципліни	обов'язкова					
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська мова			Українська мова		
Загальний обсяг кредитів/годин	12 / 360					
Курс	1		2			
Семестр	1	2	3			
Кількість змістових модулів з розподілом:						
Обсяг кредитів	12			12		
Обсяг годин, в тому числі:	360			360		
Аудиторні	168					
Модульний контроль	24					
Семестровий контроль			30			30
Самостійна робота	138					
Форма семестрового контролю	залік	залік	екзамен	залік	залік	екзамен
<i>Змістовий модуль «Загальна педагогіка»</i>						
Курс	1			1		
Семестр	1			1		
Кількість змістових модулів з розподілом:						
Обсяг кредитів	2			2		
Обсяг годин, в тому числі:	60					
Аудиторні	28			8		
Модульний контроль	4			–		
Семестровий контроль	–			–		
Самостійна робота	28			52		
Форма семестрового контролю	залік			залік		

2. Метою змістового модуля «Педагогіка загальна» інтегрованої навчальної дисципліни «Педагогіка з основами інклюзивної освіти» є – формування у майбутніх учителів початкових класів загальних компетентностей щодо закономірностей, методологічних підходів, принципів до освіти та розвитку особистості, осмислення основних концепцій сучасної освіти.

Зміст змістового модуля «Педагогіка загальна» зорієнтований на розв'язання завдання, що спрямоване на:

- формування у майбутніх педагогів здатності до логічних висновків й узагальнень щодо актуальних проблем освіти, впливу соціокультурного середовища на формування і розвиток особистості;
- готовності здійснювати самостійний пошук, відбір різних груп джерел, обробку та аналіз нормативних документів та професійно-педагогічної інформації – **ЗК-2**.

3. Результати навчання за дисципліною

Результати вивчення змістового модуля «Педагогіка загальна» полягають у знанні змісту нормативних документів, що регламентують початкову освіту; оволодінні знаннями про: систему педагогічних наук та зв'язок педагогіки з іншими науками; педагогічні закони, закономірності та принципи, що відображають сутність педагогічної теорії і практики; методи науково-педагогічних досліджень; ціннісний концепт розвитку особистості як соціокультурного процесу; особливості педагогічного процесу в закладах дошкільної освіти, його цілісність – **ПРН-1**

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПЕДАГОГІКА В СИСТЕМІ НАУК ПРО ЛЮДИНУ							
Тема 1.1. Становлення та розвиток педагогіки в історичній ретроспективі	12	2	2	2			6
Тема 1.2. Педагогіка як наука і навчальна дисципліна	14	2	2	2	2		6
Модульний контроль	2						
Разом	28	4	4	4	2		12
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОСВІТА ЯК СИСТЕМА І ПРОЦЕС							
Тема 2.1. Актуальні проблеми позитивної освіти людини	14	2	2	2			8
Тема 2.2. Цілісний педагогічний процес	16	2	2	2	2		8
Модульний контроль	2						
	32	4	4	4	2		16
Разом	60	8	8	8	4	-	28
Підготовка та проходження контрольних заходів		ПМК					

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПЕДАГОГІКА В СИСТЕМІ НАУК ПРО ЛЮДИНУ							
Тема 1.1. Становлення та розвиток педагогіки в історичній ретроспективі	12	–	–	–	–	–	12
Тема 1.2. Педагогіка як наука і навчальна дисципліна	16	2	2	–	–	–	12
Разом за змістовим модулем	28	2	2	–	–	–	24
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОСВІТА ЯК СИСТЕМА І ПРОЦЕС							
Тема 2.1. Актуальні проблеми позитивної освіти людини	16	–	–	2	–	–	14
Тема 2.2. Цілісний педагогічний процес	16	–	–	–	2	–	14
Разом за змістовим модулем	32	–	–	2	2	–	28
Разом	60	2	2	2	2		52
Підготовка та проходження контрольних заходів	ПМК						

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ПЕДАГОГІКА В СИСТЕМІ НАУК ПРО ЛЮДИНУ

Тема 1.1. Становлення та розвиток педагогіки в історичній ретроспективі

Сутність поняття «педагогіка». Стадії (народна, духовна, світська педагогіка) та періоди розвитку педагогіки як науки. Джерела педагогіки (народна, педагогічні ідеї і теорії прогресивних педагогів минулого, сучасні педагогічні дослідження). Напрями розвитку педагогіки (філософський, психолого-педагогічний, соціальний). Соціокультурна сутність педагогіки.

Ключові слова: педагогіка; становлення педагогіки; стадії розвитку педагогіки; напрями педагогіки.

Джерела: основні (1, 2, 5); додаткові (5).

Тема 1.2. Педагогіка як наука і навчальна дисципліна

Предмет педагогіки як науки. Функції і завдання педагогіки. Місце педагогіки в системі наук про людину. Зв'язок педагогіки з іншими науками. Сутність основних педагогічних категорій та їх роль у формуванні

особистості. Закони, закономірності навчання. Методи науково-педагогічних досліджень у початковій школі.

Ключові слова: предмет педагогіки; завдання і функції педагогіки; виховання; навчання; закони; закономірності навчання; розвиток; освіта; методи науково-педагогічного дослідження.

Джерела: основні (1, 2, 3, 4, 5); додаткові (2, 5).

Змістовий модуль 2.

ОСВІТА ЛЮДИНИ ЯК СИСТЕМА І ПРОЦЕС

Тема 2.1. Актуальні проблеми пожиттєвої освіти людини

Ціннісний концепт освіти. Нормативне забезпечення розвитку освіти в Україні. Структура системи освіти, основні підходи до реформування системи освіти в Україні. Дитиноцентризм ключовий принцип нової української школи. Вимоги до сучасного вчителя початкової школи.

Ключові слова: нормативні документи; структура системи освіти; дитиноцентризм; цінність освіти; реформування системи освіти.

Джерела: основні (2, 3, 5); додаткові (1, 2, 3, 4, 6, 7).

Тема 2.2. Цілісний педагогічний процес

Сутність та структура педагогічного процесу. Принципи педагогічного процесу. Етапи організації педагогічного процесу. Компоненти педагогічного процесу: мета, зміст, методи, технології, результат. Педагог як суб'єкт педагогічного процесу.

Ключові слова: педагогічний процес; принципи педагогічного процесу; мета; зміст; методи; технології.

Джерела: основні (1, 2, 3, 5); додаткові (3, 5, 6).

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2
Відвідування практичних занять	1	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20
Робота на практичному занятті	10	2	20	2	20
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	1	10	1	10

Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
	Разом		91		91
Максимальна кількість балів: 182					
Розрахунок коефіцієнта: $182 : 100 = 1,82$					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

№	Опис завдання	Час для виконання	Критерії оцінювання
Змістовий модуль 1 ПЕДАГОГІКА В СИСТЕМІ НАУК ПРО ЛЮДИНУ			
1.	Підготувати опитувальник для інтерв'ю щодо з'ясування особливостей формування виховного ідеалу. Суб'єктами для інтерв'ювання можуть бути учні, студенти, батьки, педагоги (<i>на вибір студента</i>).	6 год.	5 б. – запитання для інтерв'ю структуровані, змістовні, зорієнтовані на категорію респондентів; передбачають логіку викладу матеріалу; спонукають до аналітичних узагальнень та суджень; 3-4 б. – запитання для інтерв'ю структуровані, змістовні, однак є загальними і не в повній мірі зорієнтовані на категорію опитуваних; зміст запитань передбачає типову відповідь; 1-2 б. – у запитаннях для інтерв'ю порушена логіка; їх зміст не передбачає аналітичних суджень та узагальнень.
2.	За результатами проведення інтерв'ю написати міні-есе «Виховний ідеал сучасних батьків, дітей та молоді»	6 год.	Вимоги до написання міні-есе: друкований текст (14 кеглем, інтервалом – 1,5, до 30 рядків). Максимальна кількість балів за есе – 5 балів. <i>Критерії оцінювання:</i> – структурованість есе (вступ, основна частина, висновки) – 1 б. – головні ідеї проблеми дослідження, підтвердженні результатами інтерв'ю – 2 б. – використання афоризмів і цитат – 1 б. – творчість, оригінальність, самостійність мислення – 1 б.
Всього за модулем 1		12 год.	
Змістовий модуль 2 ОСВІТА ЛЮДИНИ ЯК СИСТЕМА І ПРОЦЕС			
3.	Використовуючи методи діагностики системи цінностей особистості провести самодіагностику їх сформованості	8 год.	5 б. – відповідність методики проблемі дослідження; її зорієнтованість на виявлення тієї чи іншої ціннісної орієнтації; підготовка та планування етапів проведення

			діагностики; застосування об'єктивної оцінки для узагальнення результатів діагностики; 3-4 б. – методика відповідає завданням дослідження; дослідник спланував етапи її проведення, однак мав труднощі із узагальненням результатів; у виконанні завдань спостерігається дещо формальний підхід; 1-2 б. – методика не в повній мірі відповідає завданням дослідження; у виконанні завдань має місце формальний та репродуктивний підхід.
4.	Розробити дорожню карту з формування системи власних ціннісних орієнтацій (за результатами проведення діагностики)	8 год.	5 б. – зміст дорожньої карти побудований за результатами діагностики; відповідає індивідуальним запитам і потребам особистості; вирізняється оригінальністю та самостійністю; 3-4 б. – зміст дорожньої карти побудований за результатами діагностики, однак вирізняється елементами формальності, не в повній мірі задовольняє індивідуальні запити; 1-2 б. – зміст дорожньої карти має формальні ознаки, відсутнє авторське трактування; не враховано індивідуальні запити щодо формування системи ціннісних орієнтацій.
	Всього за модулем 2	16 год.	
	Разом (1, 2 модулі)	28 год.	

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульна контрольна робота 1 проводиться у формі захисту індивідуальної чи/або колективної розробки.

Студенти за результатами самостійного опрацювання теоретичних джерел складають ментальну карту з теми «Історико-педагогічна ретроспектива розвитку педагогіки як науки».

Методичні рекомендації: створювати ментальну карту необхідно із урахуванням таких вимог:

- ключове поняття зосереджується в центрі, усі інші асоціативні зв'язки йдуть в якості розгалуження від основного поняття;
- для кожної гілки записуються споріднені поняття чи/або персоналії, діяльність яких вплинула на формування педагогіки як науки;

- блок-схема повинна бути логічною, завершеною;
- всі блоки повинні бути пов'язані з іншими блоками у формі графічних образів;
- ментальна карта розробляється у вигляді дерева, де менш вагомі ідеї та поняття відгалужуються від центральних гілок.

Працювати над розробкою можна індивідуально чи/або підгрупою (до 3 осіб).

Критерії оцінювання:

№	Характеристика	Кількість балів
1	Відповідність змісту ментальної карти темі	до 5 балів
2	Структурованість, цілісність, змістовність	до 10 балів
3	Інноваційний, оригінальний підхід до розробки	до 5 балів
4	Презентація та самооцінка	до 5 балів
Максимальна кількість балів		25 балів

Форма презентації: металні карти створюються із застосуванням веб-сервісів або у друкованому форматі.

Модульна контрольна робота 2 проводиться у формі комп'ютерного електронного тестування.

Модульна контрольна робота складається із 25 тестових запитань, що розміщені в електронному навчальному курсі за посиланням: <http://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=15792>.

Максимальна кількість балів за модульну контрольну роботу становить 25 балів. Розрахунок балів відбувається за схемою: одна правильна відповідь оцінюється в один бал.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Залік (ПМК)

6.5. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична картка дисципліни «Педагогіка з основами інклюзивної освіти: Педагогіка загальна»

Разом: 60 год., з них: 8 год. – лекції, 8 год. – семінарські заняття, 8 год. – практичні заняття, 4 год. – лабораторні заняття, 28 год. – самостійна робота, 4 год. – МКР, залік.

Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II	
Назва модуля	Педагогіка в системі наук про людину		Освіта людини як система і процес	
К-сть балів за модуль	91 бал		91 бал	
Теми лекцій	Становлення та розвиток педагогіки в історичній ретроспективі (2 год.) 1 бал	Педагогіка як наука і навчальна дисципліна (2 год.) 1 бал	Актуальні проблеми позитивної освіти людини (2 год.) 1 бал	Цілісний педагогічний процес (2 год.) 1 бал
Теми семінарських занять	Педагогіка як наука і мистецтво (2 год.) 1+10 балів	Принципи організації освіти (2 год.) 1+10 балів	Зміст освіти в українській школі (2 год.) 1+ 10 балів	Характеристика педагогічного процесу в Новій українській школі (2 год.) 1+10 балів
Теми практичних занять	Актуальні проблеми освіти людини в педагогічній думці ХХ століття (2 год.) 1+10 балів	Застосування методів наукового дослідження в освітньому процесі початкової школи (2 год.) 1+10 балів	Ціннісний вимір педагогіки (2 год.) 1+ 10 балів	Особистісно-професійне зростання майбутнього вчителя початкових класів (2 год.) 1+ 10 балів на базі Центру самопізнання і саморозвитку
Теми лабораторних занять		Джерельна база педагогічних досліджень (2 год.) 1+10 балів		Особливості організації освітнього середовища в Новій українській школі (2 год.) 1+10 балів на базі Центру самопізнання і саморозвитку
Самостійна робота	Завдання 1 10 балів		Завдання 2 10 балів	
Модульний контроль	25 балів		25 балів	
Підсумковий контроль	залік			

Кількість балів за модулі дисципліни: 184 бали.

Розрахункових коефіцієнт: $184 : 100 = 1,84$

Залік.

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова):

1. Волкова Н.П. Педагогіка: Навчальний посібник. 2-ге видання, перероблене, доповнене. К.: Академвидав, 2007. 616 с. (Альма-матер).
2. Зайченко І.В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів, 2-е вид. К.: «Освіта України», «КНТ» 2008. 528 с. URL: <http://pidruchniki.com/17000308/pedagogika/pedagogika> (дата звернення: 27.07.2019).
3. Кузьмінський А.І. Вовк Л.П., Омеляненко В.Л. Педагогіка: завдання і ситуації: Практикум. К.: Знання-Прес, 2003. 429 с. (Навчально-методичний комплекс з педагогіки).
4. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 5-е вид., доповнене і переробл. К.: ВАТ «Білоцерківська книжкова фабрика», 2007. 656 с.
5. Фіцула М.М. Педагогіка: навчальний посібник. Видання 2-ге, виправлене, доповнене. К.: Академвидав, 2006. 560 с. (Альма-матер).

Додаткова:

1. Бех І.Д. Зростаюча особистість у цінності духовності. *Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал* : матеріали звіт. наук.-практ. конф. Ін-ту проблем виховання НАПН України за 2016 рік / за ред. І.Д. Беґа, Ж.В. Петрочко. Вип. 5. Івано-Франківськ: НАІР, 2017. С. 12-18.
2. Гончаренко С.У. Український педагогічний енциклопедичний словник. Видання друге, доповнене й виправлене. Рівне: Волинські обереги, 2011. 552 с.
3. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti> (дата звернення: 30.08.2019).
4. Про освіту: Закон України (2017). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 02.09.2019).
5. Іванюк Г.І., Мартиненко С.М. Педагогіка. Модуль «Основи педагогіки», «Теорія виховання»: навчальний посібник. К.: КМПУ імені Б.Д. Грінченка, 2006. 64 с.
6. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 02.09.2019).
7. Практична педагогіка виховання / За ред. М.Ю. Красовицького. Івано-Франківськ, К.: Плай, 2000. 160 с.

Додаткові ресурси

1. Електронний навчальний курс «Педагогіка з основами інклюзивної освіти : Педагогіка загальна (1 курс, ПО, денна)». Режим доступу: URL: <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=15792>.